

אליזון באָר הכְּרִישָׁה

נערך ונלקט מתוכן תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הaga"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

ויגש

תוכן העניינים

פרשת ויגש

שמי אלוקים - הכל בידי שמים	א
סמא דיסורי קבילי - רפואת היסורים לקבלים באהבה ובאמונה שהכל לטובה	ג
אני ארד עמד - הקב"ה אתנו בתוך החשיכה.....	ז
מדוע פnick - ע"י האמונה יairo פניו של אדם תמיד	ט
ויגש אליו - תפילה מתוך התעוררות הלב וקרבת אלוקים	ט
ועלך גם עלה - התעלות הבאה על ידי העמידה בנסיות	'
ותחי רוח - לחיות עם תכלית טוב	יב
לא כחתה עין האחווה - על ידי מחלוקת מאבדים פרנסה ובעלת האחדות	יג
אל תרגזו - להתרחק מן הטעם	יד
צום העשורי - התעוררות לקראת צום עשרה בטבת	טו

פרשת ויגש

דיבורי אמונה אלו נוכח לראות שאכן בנו יוסף חי, והוא שלם באמונתו הקדושה (כע"ז אתה מהה"ק המהרי"ד מבעליא ז"ע).

וזהו יסוד האמונה לדעת שהכל בידי שמיים', וחיללה מלהלota את ההצלחה בכוחו וביעצם ידו, אלא כל שפע הפרשנה וכל הקורות עמו הוא כפי הנזכר לו מלעילה ובכזו שנגור עלי, ואין לאל ידו לשנות אפילו במלוא נימה מאשר נקבע בן במרומים.

ובך היה אומר הרה"ק ה'ב'ת ישראל' ז"ע בשם אביו הרה"ק האמרי אמת' ז"ע על הא דכתיב בפרשtan (מה כד) 'אל תרנו בדרכ', וברש"י, 'אל תפסיעו פסעה גסה', שהנה יוסף עצמו אמר להם 'מהרו ועלו אל אב' (פסוק ט), כי מצד 'כבוד אב' היה עליהם להזרו לבשר לאביהם בשורה טובה כי עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים [וכמו שכותב ה'ספרוני' מהרו - כדי שלא יצטרך יותר], אך מ"מ אין להם למהר מהירות יתרה מבוהלה ומטורפת, כי היא לא תועיל להם מאמנה, ולא יובלין להקדמים את הבשורה אפילו רגע

א. בפרשtan (מו לג-לד) 'זהה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם, ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעו רינו ועד עתה גם אנחנו גם אבותינו', וביאר בזה גאון אחד שליט"א באופן נפלא וمتוק, על פי המסופר שפעם פגש הגאון ה'ב'ת הלוי' זצ"ל את אחד מתלמידיו משכבר הימים וישאלו 'מה עיסוקו של מר ומה הוא עושה', ויען התלמיד שהוא עוסק בעשיית הצוקע"ר. אחר ששלישו שאלתם ותשובתם נעהה ה'ב'ת הלוי' ואמר, הנה אתה חושב שיש ענה שעוסק בעשיית הצוקע"ר. לא כן, אלא לך יש חסרון בהבנתם של דברים. כי אילו שאלתי מה הקב"ה עשו עmr היה לי איזו חסרון בהבנה, לא כן, אלא לך יש חסרון בהבנתם של דברים. אבל מכיוון ששאלתי מה אתה עשו עmr בעסקך יראת שמיים', כאומרים (ברכות לג): 'הכל בידי שמיים חזן מיראת שמיים'.

ועפ"ז יש לבאר פסוקים אלו 'כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם', כי يوسف חשש, שכשפרעה ישאל את אחיו מה הם עושים, יענה כל אחד מהם, באיזו מדרישה הוא עומד בתורה ועובדת ה'... (שהרי לפי האמור רק זה מחשב 'מעשיהם') לזה אמר להם, שעליים לענות 'אנשי מקנה היו עבדיך', כי פרעה אינו מבין לנו, ואין כוונתו אלא למעשיכם הגשמיים... ואפ"ה, כשהאמרו כן לפרק - כמו שנצטו מפי יוסף, ראה פרעה שאין דבריהם אלא מן השפה ולהזוץ - מלחמת שנצטו לענות כן, כמשמעותה את דבריהם, וכן את ה'מוסר דרשה' שאמר לו יעקב אביהם 'מעט ורעים היו ימי חיו ולא השיגו...', כשהוא מתלין על מדריגתו הנמוכה בעבודת ה', מיד אמר פרעה לישוף 'אביך ואחריך באו אליך', אליך ולא אליו, כי אני לא הבינו אותם והם לא הבינו אותי (אין לי שפה משותפת איתם).

ב. כתוב הרה"ק ה'שפט אמת' מבערז'אן ז"ע (פרשtan מה), זוזל, והנה קבלה בידינו שאלהו הנביא שכיח ביוםאי דשוקא (עין תענית כב)... שבני אדם טרודים מאד על המchia וועל הכללה, וקשה להתיישב ולמצatz הדעת, להאמין שהשגתנו יתברך תמיד להווה ולחווית ולקיום הטבע כרצונו, על כן, אליו הולך בשוק כדי לעורר לבנות בני אדם על זה, עכ"ל.قولמר לעורם שיזכרו שלא במעשים יגבר חיל, רק הכל אמר ה' שיבוא אליהם.

שmini אלוקים – הכל בידי שמיים

בפרשותן (מה ט-כו), מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אלו כה אמר בנך יוסף שmini אלוקים לאדון לכל מצרים... ויבאו ארץ בנען אל יעקב אביהם, וינידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים, ויפג לבו כי לא האמין להם, וידברו אליו את כל דבריו יוסף אשר דבר אליהם וכו' ותהי רוח יעקב אביהם' ולכארה צrisk ביאור, מדוע מתחילה לא האמין להם כי יוסף עצמו ייחס כל גודלו לך ורך לבורא עולם, כדי כתיב שmini אלוקים לאדון, אך אהיו באו ואמרו ליעקב אביהם 'כי הוא מושל בכל ארץ מצרים', בשם יעקב כי בן - ויפג לבו, כי לא האמין להם, דהיינו שלא האמין להם שה'מושל' אשר הם מצאו הוא בנו יוסף, שהרי יוסף לעולם לא יתלה את הנדולה בעצמו, לומר שהוא המושל והאדון, אמנם רק לאחר שיזידבו אליו את כל דבריו יוסף, שהוסיף לומר לו את כל מה שאמר להם - שהקב"ה שמו לאדון, והעלתו למשול בכל הארץ, או אז ותהי רוח יעקב אביהם, כי על ידי

ל'אך הפרישה - פרשת זיגש

אחד מלפני הזמן המועד לה מן השמים, כי הצער והענמת נשפצע במדוק מתי יבוא ומהו עלם, לא פחות ולא יותר, ומילא לא ירווחו מאומה וללמוד בא על כל עסקן החשדרות, שאף שמהוב מה מהירות שיפסעו פסעה נסה מהר להגיד לאביהם האדם להשתדר לפרשנו ולשאר צרכי הגות, אף לא

ג. בסוד זה ביאר הרה"ק ה"שם ישראלי" ז"ע (אות ב) היא דכתיב בפרשנן (מה ד) 'ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אליו ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרים', ופירש רש"י, ראה אותם נסוגים לאחר, אמר עכשו אחוי נכלמים, קרא להם בלשון רכה ותחוננים והראה להם שהוא מהול' (ומקוו בבר' צח), והקשו הראשונים מה ראייה יש במילתו שהוא אכן אחיהם יוסף, שהלא יתכן שאין זה אלא 'ערבי מהול' או 'גבוני מהול', שהרי גם הם מלין את עצם.

אלא שכבר אמרו חז"ל (בר' ג' יד) 'אמיר רבינו בנימין הכל בחזקת סומין עד שהקב"ה מAIR את עיניהם, מן הכא לעיל כא יט) ויפחק אלוקים את עיניה', ובבא רה' השם ישראלי, כי מכאן למדנו, שלפעמים תר האדם ומחפש אחר איזה 'אבדה' שאבדה לו ולבסוף ימצא שהחפץ מונח זה זמן רב לצד ממש, וכי"ב בכל עין שהאדם ממתין על הישועה, פעמים רבות ימצא שהכל היה מוכן לפניו ממש, אלא שהבורה כיסה את עיניו שלא יראו [וכאשר שמעתי אחד מתושבי בני ברק יצ'ו אשר חיפש זמן הרבה אחר 'אבייתו', אף נסע לשם כך עד לארץ רחוכה, כשהוא מפליג לעיר מאנטריאול שבקנדה, סוף דבר שנעשה חתן אצל השכן הגר באותו בנין בו מתגוררים הוריו...], וזאת, כי מן השמים נגזר עליו צער לזמן מסוים, על כן לא היה בידו לראות את הישועה, אמן באותו הרגע שנסתהימה 'קצתבת צعرو', תיכף ומיד נפקחו עיניו, ומעטה יראה מיד את אשר חיפש.

עפ"ז יתבאר, כי כך אמר יוסף הצדיק לאחיו, התבוננו היטיב בכל אשר עבר עליו מאותו היום שדרךה כף רגלים בארץ מצרים, כי הנה, מכרתם את אחיכם ולאחר זמן החילותם להצער על כך (כמובא במדרש), וכל כך גברה החרטה והצער שהיה לכם ממORITY עד שהייתם מוכנים לשלם כל הון דעתמא להזירני אל אבינו הקדוש, ואף פעולות שונות ומשונות עשיתם עבורך - נפרדתם איש מהיו בכניסתכם מצרים לילך כל אחד בשער אחר מעשרה שערי הארץ וכו', ואילו כאשר פגשתם בי פנים בפנים בשעה שכל העולם ידעו שעבד יצא מבית האסורים' למולך על מצרים, אפילו הכי לא העליתם בדעתכם אפילו בספק ספיקא שמא 'מלך' אשר אתם עומדים לפני הוא הוא יוסף אחיכם... ועל כולנה, ננסכו בי כוחות אדירים מן שמייא שאוכל לעזר בעצמי ולהתפרק מלספר לכם שה'אבידה רבתה' עומדת באפקם ואינכם שמים על לב. כל זאת היה רק עד לרגע שנקצב מן השמים, והנה אך בווא יבוא ברינה העת המונן לך - הרי 'ולא יכול יוסף להתפרק', ויפחק האלוקים את עיניכם למצוא אשר כלתה נפשכם למצאו, ולגלות שבאמת זה זמן רב שכבר עמד זה האיש בפנים... וזה 'והנה עיניכם הרואות' - כי עתה עיניכם כבר רואות, ובעת הזאת אפשר לי להראותכם שהנני מהול, כי עד עתה - כל זמן שלא נפקחו עיניכם היותם אומרים שערבי מהול' עומד בפנים, ורק עתה משאגעה שעת ההתגלות, הנכם מאמינים לי אפילו בסימן זה.

ד. הוסיף הרה"ק ה'בית ישראלי' ז"ע בספר בעניין זה מה ששמע מהחסיד המופלג רבינו בן ציון אסטרואור זצוק"ל מעשה אשר הוא היה עד לה, באחד הימים כאשר ישבו החסידים בבית המדרש ב'קאצ' וגה בתורה כמנהגם דבר יום بيומו, והנה פתח הרה"ק השורף ז"ע את הדלת ויען ויאמר לחסידיו - 'בערך' דארף רחמי' שמיים' (בערך קוק לרוחמי' מרובים), בערך' קוק וזה היה בעלה של האבירה המפורשת תמריל, אשר בעשרוותה סיעה רבות להרבה מצדיקי פולין, ביןיהם הרה"ק הרב רבי בונם ז"ע ועוד, כמשמעות החסידים את דברי הрабbi, שכרו מיד עגלה והחישו פעמיהם אל עיר הבירה 'ווארשא', להזכיר לטובה את בערך' קוק אצל ה'חידושי הראי' ז"ע יותר שרפי מעלה - שייעורו רחמי' بعد החולה... אך יצא את פני העיר ואחד מאופני (గלל) העגלה נשבר, אמן הם לא אמרו נושא באמרים שאין זה אלא מניעה וניסיון מן שמייא לנו תיקנו את ה'אופן' והמשיכו בנסיעתם, עודם בדרך והנה נפל אחד הסוסים על משמרתו ומת, שוב לא נמנעו החסידים מהמשיך בדרכם לעורר רחמי' על אותו חולה, אך לבסוף הוכרחו לעמוד ממרוצת נסיעתם שכן בהגעים לעיר סאקרנאויז נפל אחד מבני החבורה נפל למשכב כ'חולה מסוכן', ושחו שם עד אשר יבריא החולה וישבו אליו כוחותיו שיוכל להמשיך ב'مسע', ואכן, בעבר ימים אחדים החל החולה להרגיש בטוב, או אז המשיכו החסידים בדרכם... אך בהתקרbum לעיר פראגא שבספרברי ואראשא הבינו שכבר איחרו את המועד, שכן בני העיר כבר שבו מ'הלויתו' של בערך' קוק.

ל'אר הפלישה - פרשת זיגש

ירבה בהשתדרלות יתר על המידה 'בכמויות ובאיכות' סמא דיסורי קבילי – רפואת היסורים לקבלים באהבה ובאמונה (וימחר ברגלו אבל לא בראשו...).

בפרשותן (מו ו-ז), 'יובאו מצרים יעקב וכל ורעו אותו, בניו ובני בנוו אותו, בנותיו ובנות בנותיו וכל ורעו הביא אותו מצריםה'. ומבאר ה'אור החיים' ה'ק' (ד"ה בניו) מדוע חילק הכתוב בין בניו ובנותיו בתיבת 'אותו', כי יש מהם שבאו מרצונם מצרים ניורת מלך בלב שלם, ויש מהם שהיו חוכמים בדעתם להעתכבר מרדת לבוד הברזל, וצין הכתוב מיומי הולכים לפועל שטרח חוב הננות מרצונם, ואלו הם, בניו ובני בנוו אותו, פירוש, אלו (הווים) לא הוזרך להביאם, אלא הם עצמם באו אותו בדומה לו - כמו שייעקב עצמו ירד מצרימה מיד כשנצעתו על כך, ללא כל שאלות וספיקות, כך גם הם, ואילו את הבנות הביא אותו מצרים (מאחר שלא קיבלו באהבה את הגירה לירד למצרים).

ומבאר ה'אור החיים', שטטעם זה המתין הקב"ה מלהתجيل את 'שבוד מצרים' רק לאחר מיתת כל בני יעקב, ולא המתין על מות הבנות, כי

'והעזה' לפרנסה אינה ברובו ההשתדרלות, אלא בדברי הרה"ק ה'דברי ישראל' ז"ע על הא כתיב בפרשتن (מו יב) 'לחם לפני הטף', וזה. אמר אא"ז 'זוק' ל, פירוש 'טף' הוא בלשון רוז' לשון הסתכלות ('ע' מנילה יד: עוניה מיטיפי), והענין הוא, כי העיקר לפרנסה שיודה האדם צופה ומצפה באמונה ובטחון לשמים. וזה 'לחם לפני הטף' - לפי ההסתכלות לשמים,ומי יותר מצפה לשמים יש לו יותר, כי ע"ז יש לו כל יותר מוכן לקבל השפע. עוד נראה לומר לפי הפירוש הפשט בתיבת 'טף' כמשמעותו, והוא, דהנה כתיב (תהלים נה גנ) 'השלך על ה' והוא יכלכל', היינו כמו התינוק שאינו דואג כלל על מונותיו, רק משליך כל יabbo ומישאו על אביו ואמו, כך השלך על ה' י恢ך והוא יכלכל. והוא יכלכל... לחם לפני הטף - היינו לפי הנהגת הטף, היינו לפי הערך שהוא משליך יabbo על אביו שבשםיהם, אך והוא יכלכל, עכ"ל.

ואמר הרה"ח ר' בן ציון, שאחר מעשה זה היו אומרים ב'קאצק' - הנה ראיינו כאן מופת גדול ורוח הקודש גלויה של הרבי, שידע אל נכוון שבעיר'קע נחלה וזוקוק הוא לרחמי שמיים מרוביים, אך יותר מזה ראיינו כאן - 'מופת (גדול בהרבה) של הקב"ה' כביבול, בהראותו לנו שאם כך נגורה הגזירה שלא יהיה ביד 'יושבי הארץ' להרעיש עולמות לרפואתו...

ה. מעשה במשפחה אחת שעוני ומחסור שלטו בבitem שלטון ללא מצרים, פעם אחת שלחה האם את בנה בן שבע שנים, לחנות הפירות והירקות, لكنות שבעיר'קע נחלה וזוקוק הוא לרחמי שמיים מרוביים ברעב, משהגייע הבן לחנות מצא שם שוכנים אחר כבוד אגוזים מותוקים (מוסcars) הערכבים לחיך כל אדם ובפרט לתינוקות של בית רבן, והוא עניינו יכולות מהבית בהם ואין לאל ידו לקחת מהם כי 'תם הכסף', המוכר שראה את כל המוחזה נכמרו רחמיו, ואמר ליד קח מהם ככל אותן נפשך, אולם הילד מיאן ולאלקח מאומה, חזר המוכר והפציר בו קח ככל אשר תרצה, אך הילד קמצ' ידיו, עד שנintel המוכר מלא חפניו מהפרי המתוק ומילא את השק, כשחזר אל הבית שאלתו אמו מנין לו אגוזים יקרים אלו, סיפר הנער כל מה שאירע בחנות, תמהה האם, בני יקירי מודיע לא הסכמת לקחת, נענה הילד בתמיימות ואמור, הן נער קטן אנוכי, ידי' קטנות המה וגם אם אטול אגוזים בשתי הידים לא ייכנסו בהם הרבה, על כן רציתי שהמוכר אשר ידיו גדולות ורחבות י מלא שקי בעצמו.

ובזה מבאים מה שאומרים בברכת המזון 'ונא אל תצרכנו ה' אלוקינו לא לידי מתנתבשר ודם כי אם לידך הרחבה המלאה והפתוחה', ככלומר שלא ניקח בידינו הקטנות אלא הקב"ה י מלא לנו במלוא חפניו הגדלות והפתוחות... והבוטח בה' ומשליך עליו יהבו - הקב"ה מכלכלו בידך הרחבה המלאה...

ואם נתבונן במעשה זה נבין כי לא נתן המוכר בעין יפה כל כך אלא מפני שראה את עיני הילד 'היווצאים מחוריהם' מרוב השתקוקות... כך אם נשא עין למורומים, ועל דרך שאומרים 'בנשימת' וכל עין לך תצפה - כך נזכה שיתעוררנו רחמי השיתות... עלינו למלא כל משאלותינו ומחסורנו.

ו. ובזה ביאר הרה"ק ה'אגרא דכליה' ז"ע (ד"ה ויקם) מקראי הקודש האמורים בעניין, כתיב (מו א-ו) 'ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא באהר שבע וגוי', ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה וגוי, אנסי הא-ל אלוקי אברך אל תירא מרדה מצרים וגוי, ויקם יעקב מבאר שבע וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טपם ואת נשיהם בעגלות אשר

ל'אך הפרשה - פרשנות יגש

דברי יהודה לヨוסוף 'אדוני שאל את עבדיו' וכו', שכוראה אין בהם שום טענה מחודשת יותר מאשר שכבר נאמר לעיל בפרק מקין, ומדובר חשב יהודה שיצליה בדברים אלו לעורר רחמי יוסף עליהם, ועוד תמהו, מה באמת גרם לשנות לבו של יוסף עד שלא היה יכול להתחזק.

ומבואר ה'שפת אמת', כי אכן יהודה לא בא להדרש כלום בטענותיו אל יוסף, אלא רק סידר וחזר לעצמו כל השתלשלות המאורע, ולהחריר אל לבו כי הכל נתגלו בראצון ה', ולקבל הנגנתו ית' בשמהה, שם כך הוא רצונו שמע מינה שכך הוא הטוב והישר ביותר ש策יר להיות, ואכן מיד שקיבל על עצמו את הנגנת הבורא ית' נמתלכו כל הדינים ונצמחה היושעה. וכותב בואה"ל, זהה עזה בכל שעיה צר וסתורת פנים

שלח פרעה לשאת אותו וכו', ויבאוו מצרים יעקב וכלZRעו אותו, והדברים צרייכים ביאור, א. מודיע בתחילת נאמר ויסע ישראל, ובהמשך שינה הכתוב לומר ויקם יעקב מבאר שבע. מפני מה בנטייתו לבאר שבע לא נזכר שנסע בעגלות אשר שלח פרעה, ורק כשגם ממש לרdat מצרים נאמר להדייה שהייתה זה בעגלות אשר שלח פרעה. ג. מהו שאמר הכתוב 'יבאוו מצרים', והרי רק התחלו את הדרך לרdat למצרים ועדין לא הגיעו לשם, וכמו שנאמר להלן (פסוק כח-כט) עניין ביאתו לארץ גושן.

אלא שבתחלת לא ידע יעקב האם רצונו הש"ית שיריד עתה למצרים, ועל כן עדין לא קיבל עליו עול הגלות, אלא נסע לבאר שבע שם נתגלה אליו ה' במראות הלילה ואמיר לו שיריד למצרים, ומיד ויקם יעקב מבאר שבע, וכלשונו ייקם - בזריזות, כיון שראה שהוא רצון קומו קיבל עליו את עול הגלות, ורק עכשו נכנס לעגלות אשר שלח פרעה, לסימן שנכנס תחת עולו, ומושום כך נאמר ויבאוו מצרים - כי תיכף בכניסתו לעגלות שלח פרעה נחשב שבאו למצרים 'כאשר קבלו עליהם אהבה בגזירות הבורא עליהם'.

ז. מסופר על הרה"ק רבוי יוסף מאיר ממאנצ'יקא ז"ע, שבינקותו בהיותו בן שש נכנס אל זקנו הקדוש הרה"ק רבוי יצחק מסקוירא ז"ע, זקנו שלו על מעשיו באותו היום, ענה הנכד, היום הלכתו לבקר בשוק הבהמות', כי שמעתי אמרים שאלייהו הנביא נמצא שם וגבר חפצי ורצוינו לראותו. אמן, חיפשתי בכל השוורים עלייתי על עמוד גבוח, ובכל זאת לא עלהה בידי לראותו, רק 'מוסר' אחד לקחתי משם, כי ראייתי שבuali השוורים קשוריהם אותם בעת העמדתם למיכירה, והנה, אלו שעינם נכווים תחת המוכר ומנסים בכל כוחם להישמט, הרי הם נחבלים בחבלות יתרות ומכות שלא לצורך, שהרי בעל הבית אינו נמלך עליהם שלא למוכרם, וכל 'הרוח' שלהם הוא חבילות בגופם עד זוב דם ותו לא מידי, לעומתם השוורים שמסרו והכניעו עצם נשארו בשלימות ובריאות גופם, וועברים בשלות הנפש לבעליהם החדים, אשרם וטוב להם, ומהזה למדתי, שהמתעקש בעת שצראה נוחתת לפתחו, ואיןו מקבלה אהבה ובחכונה, בזה הוא נחבל יותר ויותר, אך אם מקבל את הכל אהבה, באמונה שהכל מאיו יתברך, אז תקדמנו ברכות טוב, וינצל מכל המכות היתרות. כמשמעות הרה"ק מסקוירא הדברים אלו יוצאים מפי נכדו, אמר לו - בני, אם זאת למדת שם ברור לי שאף שאתה לא זכית לראות את אליהו הנביא, מכל מקום הוא ראה אותו.

וכבר אמר הרה"ק מקابرין ז"ע, הנה שגור בפי העולם, לומר בכל עת מצא 'از ס'גייט נישט ווי ס'ווילט זיך, דארף מען וועלן ווי ס'גייט', (cashroah האדם שאין מhalb' חייו מתנהל כמו שעלה ברצונו, עליו לרצות ולהסכים לשאר קורה עמו במצויאות), אך אני אומר, שההיפך הוא הנכון - 'از ווילט זיך ווי ס'גייט, גייט ווי ס'ווילט זיך', (cashcnu האדם אל בוראו ויסכים בשמה להנוגת הבורא אותו, כבר יעשה הבורא שחיו יתנהלו כרצונו ומחשבתו אשר חשב ורצה), דעת ידי התחזקותו באמונה פשוטה ותמיימה יכול לשדר מערכות הטבע לטובה ולברכה, זהה כוחה של אמונה בהש"ית.

איתא בגמרא (ברכות סב) 'סמא דיסורי קבילי', פירוש, שקבלת הייסורים באהבה ושםחה הוא סמ' המרפא לייסורים, ומכיון שבני יעקב קובל'ו את הנזירה באהבה לבן פקע מהם 'צער השעבוד', משא"ב על מיתת יוכבד ושרה בת אשר - שגמ' היו מירדי מצרים, לא המתינו, מכיוון שלא ירדו מרצונם לשובל את עול השעבוד. מכאן ילמד כל אחד לקבל בשמהה אהבה את כל הבא עליו, לדעת שב' עניינו מזרדים וכצובים ממועל, וכן יהיה לו 'סמי דיסורא קבילי', שיתרפא ויושע מצרתו, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליה.

בדברים האלה ביאר גם הרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע במאמר בראש הפרשה 'ויגש אליו יהודה ויאמר כי אדרני' וגנו, שכבר עמדו המפרשים לבאר כל

הוא המשלים לכל אחד די מתחנו ברוח או בגורם בראיו לו, הוא השולח רפואה שלמה לכל מכאב וחוליה, הוא הדואג להמציא לכל אחד זיווגו ההגון לו בעתו ובזמננו, וכן בשאר עניינים איש איש בגענו ומכאובו -

ואם לעומת זאת אין נראה כן בוגלה, בהכרח שטובה מרובה טמונה בהנחתת ה' עמו והכל בחשבונו משמים ממעל לטוב לו כל הימים, כמו שאמרו (ירושלמי הוריות ג') לטובי נשברה רגלי פרתי. כאשר יכיר בזאת, מעתה, לא יעמוד עצמו לומר אוי לי שכך עליה בוגרלי... איני מרוצה בהנחת פלונית וכדו', אלא יהא נקל בעניינו

לקבל אהבה ושמחה את כל הקורות אותו, כי מי הוא פרי שלא לשם ב'טובות' הנעשים עמו', ובאופן

לבב איש ישראל, העצה להבטל לרצון הש"ת, ע"יember האדם עצמו שם בתוך ההסתדר יש להיות מרצון הש"ת. עכ"ל.

ובכן אמר הרה"ק מלעכאויטש ז"ע על דברי המשנה (ברכות מ) 'ועל כולם אם אמר שהכל נהיה בדברו יצא', שהוא אומר על כל הבא עליו (אף על מה שנראה לו כדינם), הרי זה בדבר ה' - ובוודאי הכל לטובה וברכה, ע"ז יצא יופטר מכל צרכותיך.

ביצד יעשה זאת, ע"י שיזכור שעננים אתם לה' אלוקיכם (דברים יד א), הוא הון ומפרנס לכל בניו רחומי,

ח. סיפר הרה"ק הנטיבות שלום ז"ע, כי ביום יולדתו לעת 'מלחמת העולם הראשונה', נכנסו ו באו חילים מצבא הגרמני לבית אביו הרה"ח ובי משה אברהם ברזובסקי זצ"ל הי"ד שבברנוביץ והורו לכל בני הבית לעמוד על יד הקיר כשפניהם אל הכותל ברצותם למות בכל אחד מהם. RBI משה אברהם ביקש מבנו הג"ר נחום זאב זצ"ל שיביא לו כס מים בכדי לברך 'שהכל נהיה בדברו', רקח האב את הocus בידו ובירך בכוונה, והנה נשמע הקול מבחוץ אשר חיילי האויב הרוסי נכנסו לעיר, ויצאו החילים הגרמניים מהבית בכדי להילחם בחיל רוסיה, ונפשם נתנה להם לשכל. מיד נשאו כולם ענייהם לאביהם ואמרו לו, הן מופת ואות הריאתנו כתעת, ענה להם RBI משה אברהם לא מינה ולא מקצתה, אלא כך מקובלנו שאמרית 'שהכל נהיה בדברו' מתוך אמונה תמיימה בבורא ית' היא סגולה להמתקת הדינים.

וכמו שמצוינו אצל השבטים שכאשר 'נמצא' הגבע באמתחת בניין מיד קרוו שמלוותיהם מרוב צער, ונפלו על פניהם, ועל כולנה גדל כאבו הנוקב והמר של יהודה, וכדבריו אל יוסף 'כי עבר ערבת הנער', קיבל על עצמו לאבד ב'עולם', עולם הזה ועולם הבא אם לא ישיב את בניין לאביו, והנה ברגע אחד הפסיד את הכל ונפל לבירה עמייקתא. אמנם אילו היו יודעים שהמלך היושב לפניו אינו אלא יוסף אחיהם פשיטה שלא היה מצטערם ולא קורעים את הבגדים, אלא שהיה הדבר נסתר ומכוסה מענייהם...

וכך לדין בכל קושי ונסiron העובר עליו, אין לנו אלא לפקווח עניינים ולדעת שהכל הוא מהקב"ה, ושוב אין כאן קושי ולא צער...

י. הנה לעיל בפרק' מקץ נאמר כאשר גילו השבטים את הכסף שהושב להם בפי אמתחותיהם 'יחירדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלוקים לנו' (מב כה), ולכאורה צ"ב מדובר נחרדו איש אל אחיו, ולא היה די ב'יחירדו' לאמר מה זאת עשה אלוקים לנו - ככלומר שחרדו איש על עצמו, וסביר ב'פרדס יוסף' על פי מה שכתב בספר 'משפט צדק' (על תהילים, אות קעה) בשם הגה"ק מהר"ם בנעט זי"ע לברא לשון הכתוב (ישעה סא י) 'ושוע אשיש בה'TAGLN פשוי באלוקי', כי הנה האדם צריך לקבל כל הבא עליו בשמחה, אמנם בעת שפוקדת צרה את אחרים חלילה לו לשם השכל לטובה... אלא צריך להיות מצער בצרותם של ישראל, ורק כשהצראה מתרגשת עליו איזי מחויב הוא להאמין כי כל מי שעבד רחמנא לטוב עבד ולהיות בשמחה, וזהו שאמר הכתוב שוש אשיש אחרים עמי רק בה' - כשותפה אני למידת הרחמים הנרמזות בשם הו"ה, וכשיש לי טובת הנגלית והנראית לעיןبشر, אכן תגל נפשי - אני לעצמי גם באלוקי, באופן של הנהגת הדינים רח"ל. ועפ"ז מבאר ה'פרדס יוסף' מה שנאמר ויחירדו איש אל אחיו, כי כל אחד קיבל את הצראה שנתרכזהה עליו בשמחה מתוך אמונה טהורה שאין רע יורד מן השמים, אך נחרד אל אחיו - אל הרעה אשר באה על אחיו...

בדרך זה ביאר הגה"ק RBI שלמה קלוגער זי"ע (אמרי ספר שמימי) מה שנאמר אחר מיתת נדב ואביהו 'ייאמר משה אל אהרן ולאלעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפראו ובגדיכם לא תפראו ולא תموתו וכו' ואחיכם כל בית ישראל יבכו את הרעה אשר שرف ה" (ויקרא י), שלכאורה מה עניין זה זה, ומה שייכות יש בין הסיפה - אחיכם כל בית

כזה אכן יתמתכוון כל הדינים והכל יתהף לטובה וברכה אח"ב יתרון, והינו שהרעה היא הבנה והכשר לטובה הנדולה העומדת להגעה אליו.

בדברים הללו פירש הרה"ק ה'באר מים חיים' ז"ע (בר"ה א"י וויבח) בלשון הכתוב בפרשตน (טו א) 'ויבח ובחים לאלוון אביו יצחק', כי כמו מני יסורים יש (עי"ש, וראה עוד בספרו ס"ש דרוש ט"ב), ובכללו של דבר כי הכל לטובתו הנמרעה של האדם, פעמים שהם יביאו לו לטובה אחרת, ופעמים יתגלה לו בסופו של דבר שם עצם חלק מהטובה א"א, כי"ב היה כאן אצל יוסף שהמכירה עצמה הייתה הבהאה לזרים למען התמנותו למשנה למלך שם".

ובזה מבאר ה'באר מים חיים' את הפסוק (תהלים קיה כא) 'אודך כי עניתי ותהי לי לישועה', וצריך ביאור, שהוא לו לומר 'אודך כי הוועתני' כי מה יש

וכך פירש הרה"ק ה'קדושים לוי' ז"ע במאמר (מה נז) 'וירא את העגלות אשר שלח יוסף', כי רצחה יוסף לרמו לעקב שאל יdag מהגליות כי כל זה הוא הסיבה לנואלה, כי הרעה הוא הסיבה להטובה, ועל כן שלח לו עגלות שהוא מלישון עיגול', וגם 'סיבה' נקראת 'עיגול' (סיבוב), ור"ל שהעגלות הם מרומים שהקב"ה מסבב את הנעשה בעולם ומורידו למצרים למען הביא עליו את הטובה הנדולה שבנאלה.

נראות כתוב הרה"ק ה'שפט אמרת' ז"ע (תרל"ד ד"ה במדרש) לבאר בלשון הכתוב (טו ד) 'אנכי ארד עמד מצרים ואני עילך נם עלה', שהרי 'גמ' הוא לשון ריבויணודע, ואמר ה' לעקב 'نم עלה', כלומר שאחר הירידה יתעלה יותר ממה שהיה קודם הירידה,

ישראל יבכו לרישא. אלא שכך אמר להם משה רבינו אתם אל תפרעו שעירות ראשיכם ואל תקרעו בגדייכם להראות אבלות, כי אתם צרייכים לקבל את הדין באהבה ובשמחה, אמנם שאור כל העם צרייכים לבכות ולהתאבל על השရיפה אשר שرف ה', כי המה אסורים לקבל צורת אחרים בשמה אלא 'יבכו את השရיפה' - הצרה הגדולה הזאת. ומוסיף לפירוש האמור במורדי היהודי 'דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרווע' (אסטר י ג), שעבור 'עמו' היה דורש טוב - שייהה להם טוב הנרא והנגלה, אכן לכל זרווע היה דורש שלום, שמלמד אותם לקבל כל הקורות עימם בשלום ובאהבה.

יא. וכן פירש ה'ספרונו' מה שנאמר (טו ג) 'אנכי הא-ל אלוקי אביך אל תירא מרדת מצרים כי לגוי גדול אשימך שם', זול, אנכי הקל אלוקי אביך - אני הוא שאמרתי לאביך אל תרד מצרים, אני הוא שאומר אליך אל תירא מרדת מצרים אתה, וזה כי לגוי גדול אשימך שם, כי אמנם אם היו בניך יושביםפה היו מתוחתנים בכניעים ומתחערבים עליהם אבל במצרים לא יקרה זה כי לא יוכל המצריים לאכול את העברים לחם, כאמור רוזל וייה שם לגוי מלמד שהוא מצוינים שם. עכ"ל. ובדבריו מבואר היטב הנטבה הנצחית שהיתה בירידת בני ישראל למצרים - לשמור על טהרת בני ישראל שלא יתערבו באומות.

יב. שמעתי מעשה נורא מפי הרבה יוסף שווארך שליט"א עובדא דהוה עם אביו הרב אפרים ז"ל, כי לקרה סוף המלחמה כשהשנה באחת המלחנות, הגיעו הרשעים באחד הימים והחלו להפריד את העם ח齊ים לימיין וחצאים לשמא, והנה הוא רואה כי את כל העם אשר לא נשאר בהם אלא עור ועצמות שלוו לצד אחד, ואילו אלו שמעט בשם בהם שלחו לצד השני, ר' אפרים שאותות ימי המלחמה נקרו עליו היטב ולא נשאר בגופו בשער כל חשה שישלחו אותו עם הרזים (דארע) - בהבינו שرك בעלי הבשר (לפי אותם מושגים) ישארו בחיים לשרת את הרשעים בעבודה' ואת כל השאר ישלחו השמיימה... עשה עצמו כבעל בשר, אבל לא... הרשע מורה לו ללבת לצד הרזים... החל ר' אפרים לעמוד על נפשו, התחנן ובכח לפניו רשות שיחוס וירחם עליו - כילד קטן הבוכה ומיליל לפני אביו שיקנה לו חפץ פלוני ואביו מסרב לו, והוא חוזר ובוכה בקהל גדול, רוקע ברגליו ומתחנן בכל כוחותיו... ולא הועיל מאומה.

מה עשה הקב"ה, אחרי חצי יום נשמע הקול כי את כל בעלי הבשר הרגו במהרה, כי באותה שעה כבר התקרכו כוחות צבא אריה"ב, והרשעים חששו שהוא יגלו על מעשייהם ועל מקומות מחבואם, לכן הרגו את כולם, ורק את הרזים לא הרגו במחשבתם שמלילא תוך כמה ימים ספורים כולם ישיבו נשמתם ליזכרם, וכל ניצלו חי ר' אפרים שזכה להקים משפחה לתפארת בית ישראל אחר המלחמה. למדך, כי הקב"ה יודע מה טוב לו לאדם, על כן, שמח בכל אשר יבוא עלייך - אף במאה שנראה שחור וחושך, כי אך לטובתך הדבר.

אנכי ארד עמק – הקב"ה אתנו בתוך החשיכה בפרשتن (מו ז), 'אנכי ארד עמק מצרימה ואני עעלך נם עלה', ומברא ה'כלי יקר', על דרך משל למי שמוליך את חברו למים עמוקים וחלה מתירא לירד אל המים פן יטבע, על כן אינו יורד לתוך המים עד אחר שוה המוליך יורד תחילת, כמו"ב בעת העליה מן המים אינו נותן למי שמוליכו לעלות תחילת ברוב חששו שהוא יישאר לבדו במים, על כן עולה הוא תחילתו והمولיך עלה לאחורי. על זה הדרך יש לומר, שהנה יעקב התירא מרדת מצרימה 'מקום חושך ענן וערפל', עד שאמר לו הקב"ה, אַנְכִי אָרֶד כִּכְבוֹל לְפָנֵיךְ לְמַצְרִים, אף 'בצאת ישראל ממצרים' או' כביכול יצאו בני ישראל תחילת ורק אה"ב עלתה משם השכינה, ולכן כתוב בקרא - ב'ירידה' את ירידת ה' קודם ליעקב - אַנְכִי אָרֶד עַמְקָה, וְאַיְלָו בְּעַלְיהָ הַכּוֹר קָדָם עַלְיִת יַעֲקֹב - אַנְכִי עַלְךָ וְאַחֲרֶךָ נִמְעָלָה, אתה תעלה תחילת רגע אחד לבדו במצרים. ובזה יש לבאר לשון הכתוב (תהלים קלט ח) 'ואציעה שואול הנך', אף כאשר ארע ל' נפילת עד לשאול תחתית ח"ז, הרי כבר 'הנך' - הקדים הקב"ה לירד קודם ירידת האדם.

ולא רק ליעקב אבינו הדברים אמרים, אלא לכל חד וחדר בדיליה, יכיר וידע שלא זו בלבד שהקב"ה עמו בתוך הצרה, אלא הוא מקדים לבוא לנודל אהבתו ב כדי שלא יפחד איש מבני ישראל אפילו רגע אחד, ועתה ידע האדם שלא לאבד עשותנו כיום צרה וחשיבה, כי דיקא שם ישובך אלוקי יעקב", וכן מצינו בפרשتن דכתיב (מו ב) 'ויאמר אלוקים לישראל במראות

להודות על העינוי'. אלא, שדור המלך הביר שהעינוי עצמו אינו אלא טובה גמורה ורוחמים מרובים מאת ה', על בן אודך - מודה אני לפניך, על כי עניתני - על העוניים שעברו עלי, והני מודה לך עליהםadam המודה ומשבח על ישועתו, מתוך ידיעתי ואמונה כי שם עצם טובה גמורה רחמים מרובים וחסדים מאת ה'. וזה ביאור הקרה כי יצחק מורה על מידת ה'פחד והיראה', שימוש מקור הדין והיסורים, ומשהכיר יעקב אבינו שבבל תלאותיו אינן אלא טובה גמורה שמה שמהה יתרה, ויזבח זבחים לאלווקי אביו יצחק ל'פחד יצחק אבוי' שהיא מידת הדין כי הכיר בטובה הגמורה שיש בעת החושך".

הנה כתיב (תהלים קטו א) 'שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים', וביאר הרה"ק ה'בית אברהם' ו"ע (כפרשtn ד"ה Shir המעלות) וו"ל. 'היינו כחולמים' - היינו כיוסף בעל החלומות שעברו עליו כל כך הרבה צרות, במכירותו, ובבית פוטיפר, בנסיון הנגדל, ולאחמן"ב בבית האסורים, כאמור הכתוב (תהלים מב ח) 'כל משבריך ונגיד עלי עברו', ובסוף של דבר נתברר שהבל היה לטובה עבורי, כי ראוי היה יעקב לירוד מצרימה בשלשלות של ברול (ובוכות ירידתו של יוקף ומינוו למונה למלך יוד מצרימה בכבוד מלכים). כמו כן, 'בשוב ה' את שיבת ציון' - בשתיה הגולה יבירו וידעו שבבל היסורים והגלות הכל היה לטובה, ואו י מלא שחוק פינו ולשונו רנה' - כמו הישן' שנחעורר משנתו ועם מתוך חלום שהוא רואה בחלומו הרבה צער ובאב, הרוי בשם משנתו כל הצער לשחוק בעינוי, באותו האופן יביטו בשתיה הגולה העתידה על כל הצרות שעברו, עכ"ל.

יג. על פי זה פירושו מה שנאמר 'ויאמר אלוקים לישראל במראות הלילה', שאין זה אלא 'מראות'ותו לא - נראה כלילה', אך באמת אין זה לילה כלל.

וכן ביאר הרה"ק ה'תפארת צבי' (רבי הערשLU מספינקה) ז"ע (כפרשtn) דהנה כתיב (תהלים צ טו) 'שמחנו כימות עניותנו שננות ראיינו רעה', ומקשה, א. מהו 'שנות ראיינו רעה' וכי רק 'ראיינו רעה' כב' רגשנו אותה על בשרנו כמחט בבשר החי. ב. מהו אומרו 'שמחנו כימות עניותנו' היה לו לומר 'היטיב' עמו כימות עניותנו - כי החסרון ב'ענינה' אינו רק מיעוט השמחה אלא עצם הצער היסורים והמכאוב... ומברא בקדשו, כי אנו מאמנים בני מאמנים שככל הנaggerת ה' אינה אלא טובה וברכה ואין בה 'רעה' כלל, אין בה אלא ראיינו רעה - שנראה כמו שרצה מתרגשת לבוא עליינו, ולזה אמר שמחנו ולא היטיב עמו, כי ה'טובה' כבר הייתה לנו מראשית דבר - אף בימים שנראה היה לנו כי רעה נחלתנו, גם אז כבר היה באמת 'כלו טוביה' ולא חסרנו כל 'טובה'. ומה חסרנו, את ה'שמה' בהנaggerת ה' עמו - כי היה נראה כזמני רעה... לזה מבקשים שמחנו כימות עניותנו.

יד. ידועים דברי הגה"ק ה'חפץ חיים' (ח"ח עה"ת ריש פרשתן) על הפסוק (מה ג) 'ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף', דהנה מازן באו האחים למצרים לשבור אוכל, היו מוסובבים 'מלאים קושיות כריימון', על מה עשה ה' להם כהה, דבכל

חזקאל אברמסקי וצוק"ל היה מhabב מאד את דברי המשך חכמה הללו, ובכל שנה בפרשת זיגש היה מרבה להציג דברים אלו לבא בצל קורתו).

ומעתה, גם בשעת הקושי הנගול ביותר אין מקום ליווש כללי, שהרי אבינו מלכנו הוא השיבן עמו בעת זאת, ולא בא להרעד לנו ח"ז". ורמזו לה הנה"ק המהרי"ן דושינסקי ז"ע משם הצדיק רבי משה'לע בעל תשובה זצ"ל (דבר התאזרות תשרי תשכ"ה) בפסק בפרשتن (מד כה) 'ויצא האחד מأتي ואומר אך טרוף טורף', כי הוכר תמיד את ה' אינו מתיאש לעולם, בידעו כי אף אם יארע לו רעה או איזה צרה אין זה מהמת שארע 'מקרה' מעצמו ח"ז והרעד מолов וכו'ב ממחשבותיהם של המתיאשים, אלא הכל נעשה בצוויו הקל ב"ה, והכל לטובה ולברכה שתתגלה לפני בבואה העת. אך כאשר 'ויצא האחד מأتي' - שהוזיא מלבו ומוחו את הבורא האחד ייחוד ומיווה, 'ואומר אך אבינו ע"ה שהקב"ה מצוי אף בחשכת לילה (נה"צ רב)

הלילה... אל תירא מרדה מצירימה...', וכן בפרשת זיגש נגלה הקב"ה ליעקב אבינו במראות הלילה מה שלא מצאנו בן אצל אברהם ו יצחק, ומبارך ה' משך חכמה' (בד"ה אני) כי בב' ומנים אלו היו פניו מועדות 'לרדת' לנגלות לחוץ לאرض, מקום אימה וחשיכה גדולה, לבן נגלה אליו הקב"ה במראות הלילה דיקא, להראותו שאפ' בעת חשכת לילה ובנגלות שוכן הקב"ה אצל עמו ישראל, וכמו שאמרו (מנילה נט). גלו לבבל שכינה עמם (ע"ז וה"ק ר"פ שמות), אף בחשכת לילה השכינה שכנתה בתוך בני ישראל.

ומברך לפ"ז את הקריאה (תהלים כ ב) 'ענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלוקי יעקב'. ענך ה' וישראל שכינתו עלייך, אף ביום צרה בשתחיה בחשכת הנגלות - כל חד וחד בחשכותו ונגולותיו, ישגבך - ירוםם ויחזק את ליבך, אלוקי יעקב - מה שכבר התגלה ליעקב אבינו ע"ה שהקב"ה מצוי אף בחשכת לילה (נה"צ רב)

פינה שפנו שם לא היה אויר במושבותם, תחילת 'ויתנכר אליהם' - 'וזיבר איטם קשות', ואף הוסיף לחסדם כמרגלים, לאחמי'כ נוסף הציווי להביא את בנימין, ו'נתפסו' בגנבים ב'פרשת הגבע', אמנם כל 'מה נשתנה' האלו נתחורו באחת, ונמגוו כאין וכאפס ברגע שהכריז יוסף 'ווציאו כל איש מעלי', ואמר להם אני יוסף, דבב' תיבות אלו ישב להם בפעם אחת את כל תמיחותיהם.

ואמר ה'חפץ חיים' שאף אנו מסובבים זה כאלוpis שנה בגלות המר הזה, עם 'קשיות סתיירות ותמיות' על כל הקורות אותנו בגלות המר הזה, אמנם לעתיד לבוא כשיכירו בורא עולם אני ה', יתיישבו כל הדורות, והכל יבוא על מקומו בשלום, באשר יתגלו לעינינו טעמי וסיבת המאורעות - היאר היה כל מקרה וצירה אך ורק לטובתנו השלימה בחשבון מופלא ומופלא. אמנם אם נחיה מעתה באמונה זאת, שכבר מעתה נכיר שאיני ה', יתיישבו לנו כל הקשיות וממילא 'תו לא קשה מיידי', וראו כל בשר ייחדיו כי פ"ה דיבר.

ט. ויזכור מה שכתב הרה"ק ה'בית אהרן' ז"ע בפרשตน על הפסוק שנכתב בפרק' מקץ (מכ) 'וירא יעקב כי יש שבר במצרים', גם במצרים ובחוקות יש שבר לשון תקווה [וכמו שברו על ה' אלוקיו - תהילים קמו ה]. טז. שמע נא לדברי הרה"ק ה'שם ממשוואל' ז"ע (עמ' רצ"ט) בפסק בפרשtn (מה כז) 'וירא את העגנות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותהי רווח יעקב אביהם', וביאורו, ד'עגולות' מלשון 'עיגול' כי אופני העגלה 'עגולים' הם, והנה, כל נקודה ונקודה שבעיגול אף בעת ירידתו למטה אינו נחשב 'ירידה' בתכליות, כי ירידתו זו היא עצמה תחילת עלייתו שנית, וחוזר חלילה (בסייעת הגלגל). והוא רמזו ומשל נפלא לכל אשר יארע לאדם בהאי עולם - שכיל ירידה אינה ירידה בתכליות, והחכם יראה בכל ירידה תחילת עליה, ויבטח בה' שהנה בוא תבואה עלייתו, וכן בעליה לא يتגאה לבבו כי הרי הוא קרוב ומסוכן לירידה, וזה עצה הנכונה לכל בר ישראל לשים כלל זה תמיד נגד עיניו, וזה מה שרמזו יוסף הצדיק ליעקב بما שלח לפניו 'עגולות' להורות לו כי אף שיורד עתה בגלות המר - גלות מצרים והיא השורש לכל הגלויות הכלליות והפרטיות עד בית גואל צדק, אך ירידה זו אינה אלא כי אם לצורך עליה, וזהו אומרו 'את העגנות אשר שלח יוסף לשאת אותו' - שירידה זו 'ניסיות' היא לו, וכראות יעקב את הרמז אשר שלח לו יוסף, הבין בעצמו שמחשבה זו גופא החזיקה את יוסף בכל שנותיו במצרים, ועל ידי זה נשאר 'חי' ולא מת תחת מלתעות היישוש, ומה זה ויחזק אביהם - שמויה הירידה רק תבוא לו עלייה.

שמעתה מרבי חשוב ת"ח מופלא שליט"א הדר בעית' בני ברק, שזהו פירוש בקשטען 'ויהיו רחמייך מתוגלים על עם קדשך' כי אנו מבקשים כמו שעד עתה הייתה היתה בבריאות השלים ומתרנס ברוח וכיו"ב בכל העניינים ועתה נתגלאל הגלגל למטה - הוא ברוח זה בגשם, אך עתה יחוור הגלגל לעלות ממטה למעלה.

יחסרו שנותיך משנות חי יצחק אביך, והם ל"ג תיבות, ובמנין זה הנсрנו מחייו שהרי יצחק חי ק"ב שנים ויעקב לא חי כי אם קמ"ז שנים, ולאורה קשה, דמנין התיבות שמתיבת ויאמר יעקב אל פרעה אין אלא כ"ה תיבות ולא ל"ג, ואם בן מדו"ע נחרשו לו ל"ג שנים.

וזה אמר הנר"ח שמואלבין זצ"ל (שיחות מוסר השיל"א-ג), ועל ברוח נמנים התיבות (להחדר ננדם משנות חייו של יעקב) מ"ז אמר הרראשון - בשאלת פרעה לע יעקב, והטעם שם עליהם נגע יعقوב, דלאורה יש להתבונן, מה ראה פרעה לשאלו אודות מנין שנות חייו, אלא, מכיוון שראהו נבנש לפניו כלו שחוח וקודר, ופניו מביעים צער ומכאב, לזה שאל אותו פרעה כמה ימי שני חייך של הנך בה קודר וכפota, על בן נגע גם על השאלה של פרעה ב'ויאמר' הרראשון, בלו"ר כי בהילכו קודר (במקום להודות לה' על כל נסי וונפלאותיו עמו, בהציגו אותו מכל הצורות שנמנו במדרש) גרם לפרק לשאלו בן. ואף שאין לנו כל שמיין השגה ביעקב אבינו - אומנם עליינו ללימוד מזה את הנגע לדילן.

ויגש אליו - תפילה מtopic התערויות הלב וקרבת אלוקים בראיש פרשתן 'וינש אליו יהודה', איתא במדרש (בר"ד אג ז) 'רבי יהודה אומר הגשה למלחמה וכו', רבי נחמייה אומר הגשה לפנים, רבנו אמר כי הגשה לתפילה'. ונתרבאר בספה"ק כי בפסוקים אלו נרמזו דברי עבודה התפילה'.

יז. ובזה רמזו הא דכתיב בפרשtan בירידתם למצרים (מו ז) 'כל הנפש בבית יעקב הבאה מצרימה שבעים', ובצתתם מצרים הוא אומר (שמות יב ז) 'וישעו בני ישראל מרעמסס סוכותה נשש מאות אלף רגלי הגברים בלבד מטרף', ואיתא ב"ילקוט שמעוני" (ויש רמז קنب) שבירידתם למצרים חסר להם אחד להשלים למנין שבעים, והקב"ה השלים כדכתיב (מו ז) 'אונכי אריך עמרק מצרימה', ובעליתם חסר אחד למנין שיש מאות אלף והקב"ה השלים כדכתיב (שם ז'אונכי עאלך גם עלה'. מכאן למדנו עצה ואורחות חיים, כי גם בכל מקרי ומאורעות האדם - פעמים שהוא'חשבון' לא מתאים לו כל כך (ס'שיטים עפ"ס נישט דער חשבו) עצחו שייכניס לחשבון את הקב"ה והכל יתיישב וינוח בשלום... י"ח. סiffer הגה"ח רבי שמאי גינזבורג זצ"ל שבעת שנפגשו הני תרי קדושים הרה"ק מהר"א מבצעוז זי"ע והרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע אחר המלחמה', בתוך שהיתם נעהה ה'אמרי אמת' ואומר למהר"א איתא שלאחר שיוסף התודע אל אחיו בכו יוסף ובנימין - איש על צוראי אחיו, ובზ"ל (מגילה טז): שיווסף בכיה על חורבן שני בתיהם מקדשות שעתידים להיות בחלוקתם של בנימין, ולאידר, בנימין בכיה על משכן שליח שהיה בחלוקתם של יוסף. ולאורה אין מובן, מדוע לא בכו כל אחד על חורבן ההיכל שיהא בחלוקתם, אלא מכאן יש ללמידה, שעל חורבן שלו אין לבכות, אלא יש להתחזק, לשוב ולהקדים מחדש את הנחrob. ורק על חורבן בית חבורן יש לבכות כי זהו גמilot חסדים, אך על חורבן ביתו אין לבכות - כי הביבי אינו אלא מייאש - ישכח מכל צعرو ויתחיל לבנות מחדש.

יט. כתוב הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ד"ה ויגש) וז"ל, בדרך רמז רמז התורה מלמד את בניי סדר תפלות ישראל, האדם העומד להתפלל צריך לעמוד לפני ה' ברוח נסוכה, ולהשוו בלבבו כמו שאמר יהודה בפר' מקץ (מד טז) 'ויאמר

טורף טורף' - אכן נתיאש לומר הנה נטרפה ואבדה תקוות נפשי, וכבר אין לי כל מנוס אז ברוחניות זו בנסיבות'.

ובך היה אומר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תרפ"ד) ממש אביו הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע לבאר בהא דאיתא בוגם' (ברכות י) שאמר חזקיהו המלך לישעה הנביא 'כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו הרבה דודה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים', כי אבי אבא היינו יהודה, שקיבל על עצמו להיות ערבי על בנימין, ואמר לע יעקב 'מידי תבקשו אם לא הביאותי לך... וחתמתי לך כל הימים' (מג ט), ואכן עומדת לאבד את שתי העולמות, אף על פי כן לא התיאש אלא יונש אליו יהודה, וממנו למד חזקיה שאפילו הרבה דודה מונחת על צווארו של אדם לא יתיאש מן הרחמים'.

מדוע פnick – ע"י האמונה יארדו פניו של אדם תמיד בפרשתן (טו ח-ט), 'ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך, ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני חיינו שלושים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חייו ולא השינו את ימי שני חייו אבותוי בימי מנוריהם', ובמדרש (אנדה בראשית פס"ב הובא בדעת זקנים בפרשתן), בשעה שאמר יעקב 'מעט ורעים היו', אמר לו הקב"ה אני מלטתיך מעשייך ומלבן, והזהרתי לך את דינה גם יוסף, ואתה מתרעם על חייך שהם מעט ורעים, חייך שנמנין התיבות שיש מן 'ויאמר' עד 'בימי מנורי' ובמנין הווה

לענין ההגשה האמורה כאן, אין הכוונה שיקרב עצמו - בלאו את גוףו, אלא, שבבאו להתפלל ולשפוך שיח לפני' אלוקיו לא ישאר לעמוד על עמדו אלא יעדר בעצמו את הידיעה וההרגשה שהנה הוא מתקרב אל ה' ומדבר אליו, ובן לך נ' פסיעות לחוק בנפשו ידיעה זאת. זה נלמד מאברהם ואליו שאף קודם קודם התפילה היו קרוביים אל ה' ובווערים באש הדבקות תמיד, ומכל מקום בנשותם לתפילה שבו ועוררו עצם עשו איה פעולות התקרכות להתקרב אל הקב"ה ביתר שאת ועווי.

עלך גם עלה – התעלות הבאה על ידי העמידה בנסיבות בפרשתן (מה נ-ד), ולא יכולו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו, כתוב הרה"ק ה'שפט אמת' זי"ע (ויגש תרל"ו, תרמ"ג) שהאחים נבהלו מפני בראותם

והנה כתב ה'רокаח (הלו' תפילה ס' שבב) המתפלל ציריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה (יבמות כה). וכשיתפוץ להתפלליל ילק לפניו נ' פסיעות שכחוב נ' הנשות לתפילה. וונש אברהם, וונש אליו יהודה, וונש אליו. נמצינו למדים הנשא לתפילה מפסיקי 'וינש', ע"ב. ולכארה ציריך ביאור, מהו 'וינש' דכתב נבי אברהם ואליה, בשלמא נבי יהודה שיקד וונש, שהרי עמד בריחוק מioso הצדיק ובבאו לדבר אליו הוצרך לנשא אליו ולהתקרב אליו. אך מה הנשא שיקד אצל אברהם אבינו ואליהו הנביא - בבואם להתפלל לפני ארון כל, הרי הקב"ה מלא כל הארץ בבודו ולית אחר פניו מניה, ולהיכן הוצרכו לנשא ולהתקרב, אתמהה.

וביארו צדיקים, כי מהותה של הנשא היא שיעתיך האדם מאייה מקום ויתקרב למקום אחר, כי"ב,

יהודה מה נאמר לאדוני מה נדבר ומה נatzדק האלוקים מצא את עון עבדיך', עכ"ל. וביאר המגיד מודבנא במשל כדרכו בקדוש (משל יעקב אות ס), 'ראובן' נתחייב ממונו הרבה לשמעון' ותבע אותו למשפט, אמרו לו 'ואהביו וחכמיו', אין לך עזה כי אם לגשת אל השופט ולהישבע שאין לך לשלם, ואולי יחווס אולי ירחם... קיבל דבריהם והשיג לעצמו בגדים נאים ויקרים ואף מרכבה הדורה ומפוארת למען יسع בה אל מקום המשפט... אמרו לו, או כי סיל שכמותך, כיצד תוכל לפצות פה ולומר 'אין לי' כאשר הינך מופיע במלוא הדורתך, דע כי בגדי החמודות אשר הנך לבוש בהם ו'מרכבות המשנה' הם מוכחים יותר ממה שעדים כי שקר בפייך, ולא שמע השופט לדבריך... אין לך עזה אלא לבוש בגדים מקוריים ומיטולאים כאחד הריקים ולרכב על סוס בחוש המהלך בכבודות כמנהג הענינים, אז יאמינו לך שכן אין לך דרך לשלם את החוב הגדול.

והगשה מובן ופשוט, כי עד כמה אנו חייבים למלך מלכי המלכים, ואין לנו פה להסביר אלא זאת שיראה עמידתנו דלים וריקים, כי קטון יעקב ודיל ואין ידינו משגת לעבדו כראוי, על כן בעמדנו לפני הכהנים עליינו להכנייע עצמנו בלב נשבר ונדכה להראות עניותנו לעין כל... ועל זה רמזו חז"ל באמրם (ברכות י:) 'לא יעמוד אדם לא על גבי כסא ולא על גבי שרופרף ולא במקום גבוה ויתפלל, אלא במקומות נמוך ויתפלל, לפי שאין גבהות לפני המקום', כי אי אפשר לעורר רחמים שתתקבל התפילה אלא אם משפיל דעתו ומכנייע עצמו לפני המקום ב"ה.

ב. ואל יאמר מי אני שאומוד לפני מלך כל רם ונישא, הרי חוטא ופושע אני ורכות המרתית את פי יוצריו ובוראי, כיצד עזיז פנים לעמוד לפני התחנן שייחנני ויטיב לי כזאת וczאת. כי כבר למד הרה"ק מרפאשין זי"ע (הרע קודש) מהפסק 'ויגש אליו יהודה ויאמר כי אדוני', שבא למדנו דרכיהם ועצות לתפילה', ראשית, שידעו ויזכור את 'רשוש' שהוא מבני אברהם יצחק ויוסף, והרי כתיב (דברים לב ט) 'יעקב חבל נחלתו', כלומר, שהננו ממש כדוגמת החבל, שאף כשהוא ארוך מאד אם תנגענו בצד אחד יתנענו גם הצד השני, כי"ב הרי אנו 'מקושרים בחבל' עם אבותינו הקדושים בקשר בל יתק, וממילא ישיב האדם לעצמו, באיזה פנים שיש לי מכל מקום מזורע האבות הנני, ובעת תפילתי מנגענו אונci את החבל מלמטה, ובזה מתגעגעים יחד כל העולמות העליונים, אם כן וודאי שתפילתי תעשה פרי למטה ושורש למעלה (עיי"ש היאר שמספרש את הפסוק בהאי מילתה).

עוד עזה טוביה מרמז ה'זרע קודש' בפסוק זה, بما יתחזק האדם לעמוד בתפילה נוכח פנוי ה', לפי מאמרם (ברכות ז) 'מנין שהקב"ה מתפלל', ויחשוב אף שאיני ראוי להוציא דברי תפילה מפי, מכל מקום הרי הקב"ה מתלבש بي, ומוציא ייחד עמי את תיבות התפילה, וזה דבר הכתוב 'ויגש אליו יהודה', שהלא כאמור 'הגשה' היא לשון תפילה, והיאר יגש אל התפילה - 'אדוני שאל את עבדיו', שהקב"ה שואל ומתפלל יחד עמו, על כן בכל מצב ומדrigה בה הנני עומד יש לי להתפלל.

ובפרט כתבת זאת לדור אחרוני', כי ידועה קושית ב'החתם סופר' ז"ע (פרק ו' והי' ד"ה וכי עקב) על הא דאיתא ברש"י (מה יד) שבשעה שנפנשו יוסף ובנימין בכו זה על צווארו של זה - כל אחד על המקדש שנבנה בחלקו של אחיו שעתיד ליחרב, ולכארוה צריך ביאור דלפי החשbon אותו היום שבת היה [שהרי ביום האתמול כתיב 'טבוח טבה והכן' ואיתא במדרש שאותו היום עבר שבת היה (בר"ר זכ' ד)], והאיך הותר להם לבנות ולהצטער בשבת קודש (עיין סימן רפח ס"ב וכט"ז שם). ומبارים שבאותה שעה ראו שני האחים ברוחם שם.

על פניו את הקדרותה הנוראה שקנה בהיותו בגלות מצרים, או נבלה ובושה, באמրם אם עליה ונתעלה כל כך במצרים - 'ערות הארץ', על אחת כמה וכמה היה מתعلاה אילו היה נשאר בבית יעקב אבינו, זה אמר להם יוסף 'אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי', מלשון יישר כוחכם שמכרתם אותי (וכדרשת חיל שבת פ). אשר שברת - יישר כוחך שברת, כי דייקא מתוק ישיבתי בטומאת ערונות הארץ, אחר שעברתי נסיניות וקשיים, היה בידי לעלות מעלה מעלה במעלות קדושים וטהורים י"א, יותר מה שהיה עולה בישיבות סמיינות לאבינו הקדוש.

כא. מעניין לעניין באותו עניין, בפרשtan (מה כו-כז), 'ויגידו לו לאמיר עוד יוסף חי וכי הואמושל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם, וידברו אליו את כל דבריו יוסף... וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם', ביאור נחמד ביאר הגאון ר' יוסף נחמיה קורניצער זצ"ל וז"ל (בשינוי). עיין ברש"י ז"ל שכבר נתעورو חז"ל לחת טעם מה סימן מצא בעגלות שע"ז חייתה רוחו והאמין לדבריהם. והיה נראה לפענ"ד עניין חדש, שהרי פרעה אמר ליה יוסף 'ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנסיכם וכו', ולכארוה צריך ביאור למה פרט לכם, לטפכם, ולנסיכם, היה לו לומר קחו לכם עגלות ובוואו הנה. ונראה עפ"י עניות דעתינו, עפ"י דברי קדושת זקיני בעל חותם סופר זצ"ל ב'תורת משה' (פרש tan נצבים) דכתיב אתם נצבים וכו' כל איש ישראל טפכם ונשיכם... כי בהקהל העם יחד לפניו משה חשש שמא יבואו לידי מכשול - תערובות אנשים ונשים גם יחד, لكن הפסיק ה'טף' בין איש ישראל לנשיהם - שייעשה כמוין מחיצה והפסק בין האנשים והנשים, עי"ש כי מתוק הוא. והנה, הגם שהיה יוסף הצדיק שלם בכל מדחה ומעלה של צדקות חסידות ופרישות, אך העולה על כולנה הוא מדותן מדת יסוד יוסף, ומעלה קדושתו בעניין גדר מן העрова, ואין ספק כי גודלו בעניין זה עשתה רשות על העם השוכן בתוכו, כי ישיבת צדיק במקום עיטה רושם, עד שgam פרעה ידע והבין כי אחי יוסף הצדיק בודאי נשمرים ונזהרים יותר שתאת מכל עניין תערובות, ונבלה הוא להם לבוא ולישע האנשים על הנשים גם יחד, על כן אמר זאת עשו קחו אחי יוסף ליעקב וספרו 'עוד יוסף חי' עפ"י שהוא ישב בארץ מצרים בערות הארץ בין שטופי זמה בכל זאת עודנו באמונתו יחיה, ומדת יסוד יוסף לא נפגעה. ולא עוד, אלא שהוא מושל בכל ארץ מצרים, ומדתו זאת עשתה רשות לטובה גם על העם אשר הוא יושב בו, ויפג לב יעקב - כי לא האמין שישיר להיות קדושה כזאת במצרים ארץ הזימה, אולם אחרי רואו העגלות אשר שלח, כי מה באחת מותוקנים על טהרת הצניעות והפרישות כדת ישראל **שהיה הפסיק בין אנשים ונשים** - ותחי רוח יעקב, מזה נוכח לדעת כי באממת עוד יוסף חי, וכי רוחו מושלת בארץ מצרים.

כב. דברים נלהבים אמר הרה"ק ה'בית אברהם' ז"ע (שש"פ ד"ה כתרא) במעלת דורות האחוריים, כשהוא נושא משלו לאותם היורדים לעמקי האדמה לחצוב מהם אבניں טובות ומרגליות, שכידוע האויר חנק שם מאד ובסכנה גדולה נמצאים כל ה'כוורים', וכי אפשר לשלווח לשם אלא אנשים פשוטים, קשי-יום שאין להם כבר מה להפסיד בחיהם, אך דיקא על ידיהם נשלם כתר המלכות לתפארה, הם מוציאים את המרגליות ומצחצחים אותם בהודם והדרם ומידם באים יהלומים הלו' על שולחן מלכים - בראש כתרו של המלך. וכן הם הדורות האחוריים, שהחשות גדולה כ"כ, ואפילו גדולי ארץ שהוא בדורות הקודמים לא היו יכולים לעמוד לפני האויר הטמא', אך דיקא על ידינו נשלם 'כתר המלכות', כי חביב ביותר לפני הקב"ה אותן דברים הנקיים בקשוי ובשעת נסיכון והסתור. עיין זה אמר ה'משגיח' הגה"ח רבינו גדי' איזונער זצ"ל, למשל לאחד שניגש אל המלך ואמר לו, לגודל אהבתך אליך ברצוני לשרת אותך, ומה רצונך ותעשה, השיב לו המלך, אין לי צורך בחיל או בגענראל (מפקד) שכן רבים הם אנשי הצבא כחול אשר על שפתם, אלא שזוקק אני למי שישמר על ביתתי, ויתהיל בתוך הבלאטע (בוז) שסבירות הבית כשהוא שkeep שם עד לארכובותיו... ולזה נדים אנשי הדור האחרון, שרצונו של הש"ת שניכנס בתוך 'הבוז', ומשם נעבד אותו וונעשה רצונו מתוך כל הזרה מאה והkowski שיש בדורנו אנו...

ותהי רוח – לחיות עם תכלית טוב בפרשותן (מה נ), יירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותהי רוח יעקב אביהם'. כה כתוב בספר 'מענה שמה' (מאטערסדראה, בעמוד כבישת היצור) בהקדמת דברי זקנו הרה"ק ה'חתם סופר' ז"ע עה"פ (תהלים יב ט) 'סביב רשעים יתחלכו', שהרשעים, כל פעולתם וחיהם תמיד סובבים על ציר אחד, שאוכל ושותה ומפטם גופו כדי שיהיה לו כה לעסוק בסחורה להרבות הוננו, ולמה לו ההון שמאסף - כדי שיוכל להתענג בתענוגי שרים, ומה יקרה בשיתענג - יהיה לו כה לעבוד וחזור חילתה כל ימי חייו', מה שאין כן הצדיק, אוכל לשובע נפשו כדי שיוכל לעסוק בתורה

קדשם שעמיד לחרב הבית, אף לאחר כב' אלף שנים גלות עדין יתחוקן בני ישראל 'במסירות נפש' - לעבד את ה' באמונה ובביטחון בבוראמ, ובכל מני עבודות, ויעמדו בנסינוות קשים ומריים למען שמו באהבה, לבן 'בכו זה על צוארו של זה' - בכיה של שמה, על עבדות בני ישראל אפילו במצב כוה... ובכיה זו שפיר מורתת אף ביום השבת קודש (כదיאתא בט"ז הנ"ל) כי.

בנה הביא הרה"ק מואלאברוז', ז"ל. הרב המגיד וצ"ל מקאוניין היה אומר, ערחה בשצועק איש חיות שמע ישראל, הוא עושה ממש את כל מה שעשה רבי עקיבא בהריגתו על קידוש השם ויצאה נשמהו באחד (עבדות יששכר ואלבארו, בסוף הספר באמרי נועם שם).

כג. חיבת יתרה נודעת לימי הסתירה והנסيونות, וכבר אמרו דברי רשי' בפרשותן (טו ב) 'ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני', וברש"י 'יעקב יעקב' לשון חיבת. והkowski'a מפורסמת דהרי השם 'ישראל' בבחינה גבוהה יותר מ'יעקב', DIDOU, שבזמן שישישראל עושים רצונו של מקום נקראים 'ישראל', וכשאינם עושים רצונו נקראים 'יעקב', ואם כן כשהחפץ ה' לקרוא ב'לשון חיבת' הווה ליה למיור 'ישראל' אלא, משל מלך שיוצא למלחמה עם צבאו, תוך כדי הקרב ראה אחד מהלוחמים שהשונאים מתקרבים למיל' ועומדים להזיקן, נלחם בהם החיל במלחמה עקובה מדם עד שהציג את המלך מידם, בעת הקרב הקשה התכלוכה כל כתנות החיל בדם, בחזרם לארמוני המלוכה, קרא המלך לחיל זה וינטלו ויינשו מעל כל השרים, והעניק לו כתנות זהב, ואת הכתנות המלוכלת בדם ציווה להניח ב'בית גנזי', בכל עת מצוא היה המלך שמח עמו בשמחה גדולה ובאהבה יתרה, אך זכרון האהבה לא בא למלך מראית בגד הזהב אשר הוא לבוש בו כתעת, אלא מאותו בגד המוכתם בדם, והנמשל פשוט, כי חיבת ה' לעמו באה אך ו록 מהמלחמה בזמניהם הנמוכים 'יעקב', ולא מזמני ה'אוריה' המכונים 'ישראל'.

כד. כענין זהה רמזו כ"ק האדמו"ר מסקולען זצ"ל (נועם אליעזר בפרשת תולדות) ומקדים להביא את דברי 'המגיד מדובנא' המפרש את דברי הגמרא (ביצה טו). 'הני בבלאי טפuai דאכלא נהמא בנהמא', דהכוונה שהם אוכלים ב כדי שיהיה להם כח לאכולשוב, והיין שיוצא אדם לפعلו ולעבדתו עד' ערבעת תחת ה'בוס' שלו, וכל כך למה כדי שבסוף החודש יקבל 'משכורתו שלימה', ולשם מה הוא זוקק למעות, כדי שיוכל לקנות מאכל ומשתה, ומדוע הוא זוקק למאכל ומשתה כדי שיהיא לו כח לעבוד, נמצוא זה האיש עובד כדי להרוויח ממון, וממנו נעשה לקניית אוכל והאוכל בא ליתן לו כח לעבוד, וחזור חילתה... משא"כ יהודאי אוכל כדי שיהיה לו כח לעבודת הש"ית, ותמיד יש לו כדי שיהיה להם כח לעבוד, וחוור חילתה. עפ"ז ביום הרה"ק מסקולען את הכתוב 'ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום זהה על כן קרא שמו אדום', זצ"ב, וכי עברו שהכרייז כן פעם אחת יקרו לו לעולם 'אדום', אלא ביוםו, היינו אוכל כדי... לאכול שוב בלי שום 'תחנה סופית' או תועלת נצחי מכל מעשיו.

כמו כן שמעתי מאחד מגדולי ירושלים בנש"ק מרבך המבקר בבייחנ"ס כי בימים מקדם היה קיים בית הכנסת מיוחד לעובדי הנמל בחיפה, המבקרים בבייחנ"ס לא היה מעלה בדעתו כי יש 'גבאי' באותו בייחנ"ס באשר 'בוקה ומובלקה' שלוטים בו בכל פינה ופינה, גם תפילות לא התקיימו מלבד אחת ביום - מנין לתפילה מנתחה. פעם אחת נקלע לשם אורח והתפלל מנתחה עם המניין דשם, והנה הוא רואה שבchezורת הש"ץ מסבב מאן דהו ברחבי בייחנ"ס ו קופת צדקה בידו כשהוא מבקש בקהל כאמור 'צדקה צדקה'... וישראלו האורח לשם מה זוקקים אתם לקופה של צדקה, אמר לו האיש - לשם החזקת גבאי, ולשם מה זוקקים אתם לגבאי - כדי שיעשה מלאכתו נאמנה ויסבב בין המתפללים כשקופתו בידו... תכלית דבר הגבאי מיועד לסבב עם הקופה והקופה מיועדת להספק תשוממי הגבאי... וחילתה לנו לנוהג ציווא בזה, אלא עליינו לזכור כי לא לתהו נשלחנו זהה העולם אלא לשם מטרה ושליחות...

שבו היה 'מת' בזמנים אלו. והנה פרעה שאל את יעקב כמה ימי שני חייך, ויענהו יעקב, ראה נא ורביבתו, 'ימי מנורי' - שגרתי בוה העולם הם שלשים ומאה, אבל לא ייאמר עליהם 'ימי חייך', כי 'ימי חייך' אינם אלא 'מעט ורעים' שלדאבון לב לא מלאתים כראוי (ראה נא את ענותנותם של אבותינו, כי מי לנו כי יעקב שהתורה עצמה מעידה עליו כי יעקב איש תם יושב אהלים' וכן נטמן י"ד שנה בישיכתם של שם ו עבר מבל' שנית ללה אחת במיטה, ואעפ"כ אמר על עצמו כי מעט ורעים הוא ימי שני חייך').

לא כהה עין האחוות - על ידי מחלוקת מאבדים פרנסת ובמעלה האחדות

בפרשתן (מה יד), 'יופל על צווארי בנימין אחיו ויבך בנימין בכיה על צווארו' וברשי', יוסף בכיה על שתי 'המקדשות' שעמידין להיות בחלקו של בנימין וסופן להיחרב, ואילו בנימין בכיה על משכנן שלילה שעמיד להיות בחלקו של יוסף וסופנו להיחרב. ומקשה הרה"ק רבי יחזקאל מקאמיר ז"ע (דברי ישראל בפרשן ד"ה מא"ז), וכי כך הוא דרכו של עולם בשיפנסו שני אחיהם שלא ראו זה את זה שנים רבות, להיות ראשית מעשיהם לעורך 'תיקון חוצות', הלא עת חרודה ושםהה היא. ב. מודיע בכו כל אחד על חורבנו של רעהו, ולא על חורבן עצמו, נ. איך בכיה בנימין על חורבן מקדש שלילה שבחלקו של יוסף, הרי לא ייבנה המקדש בחלקו של

ויהיה לבו פניו ללימוד בהורתה הדעת, עוסק בסחרה כדי שיוכל לעשות חסד וצדקה ולנדל בינוי לת"ת ונמצא בשל עשייתו הוא לתוכלית נכבהה. וזאת רמזו יוסף הצדיק בענלה ערופה, כי הוא מלשון 'ענול' הינו לילך 'ענלה' - סובב סובב בלי להשיג קץ ותוכלית - היא 'ערופה', חטא הממויות ועורף את חי האדם. כי צדיק בתומו הולך עינויו בראשו לבא למטרתאמת, וזאת רמזו יוסף שהוא עודנו חי ועומד בצדקו, כי מאו שפירש מאביו תמיד עסק בפרשת ענלה ערופה, ולא החטיא את המטרה במו רישע ההולך בסומה בארובה למקום צחנתו באין תוכלית.

כיו"ב מרומו עוד בפרשן, רכתיב (מו ח-ט), 'ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך, ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מנורי שלשים ומאת שנה מעט ורעים היו ימי שני חייך ולא השיגו את ימי שני חייך אבותי בימי מנוריהם'. והתמיהה ידועה, כי פרעה לא שאל רק על 'ימי חייך' ומדוע השיב על 'ימי מנורי'... ועוד מודיע על 'ימי שני חייך' אמר מעט ורעים, ובואר המלבינים (בפרשן) כי ה'חיים' נחשבים להמנות בשנות חיים רק כפי שהוא מלא את ימיו ושנותיו בעבודת ה', כי חחי חחי הַרְגֵשׁ בלבד - שאוכל ישווה ומהלך הנה והנה אינו אלא בבחמה, כי כיו"ב ממש נראה ימי חי הבחמה... ואינו נחשב חי באדם ואינם אלא ימי 'מנורי' בעולם הזה, לא ימי 'חייך' כי חלק ה'אדם'

כה. בדרך משל ומליצה מספרים על בחור עלם חמודות שלא הילך לו בשידוכים... כי אבי היה אדם מגושם ביותר, ולא ابو הבריות להיות קרוביים אליו בקרבת 'מחותן'... עד שבא אחד השדכנים והבטיח לסדר את העניין, מה עשה, פנה אל אבי הנערה והציג לו את הבוחר, ומשהගיע אבי הבת לבור אודות טיבו של אבי הבוחר אמר לו ה'שדכן' שכבר איןנו בין החיים... משמעו כן אבי הבת לא המשיך לבור אודותיו כי מה לו ולמתיים אשר כבר אינם אתנו זהה העולם, ונגמר הדבר בכ"י טוב. משהගיעו למסיבת ה'לחיים' בגמר השידוך וירא אבי הכליה כי יושב לו מאן דהו על שולחן 'המזוח' והנהגתו כאוטו 'золל וסובא' האמור בתורה... בצורה מבישת מאד, וישאל אבי הכליה את המסובים, מי הוא זה ואייזה האיש היושב לצידי, ויענו כל העם ייחדיו הרי זה 'מחותנן' החדש אבי החתן המהולל בתשבחות.... ויקצוף האיש ומיהר לשאול את השדכן 'למה רימיתני' לאמור לי שאבי החתן איננו חי, שחק השדכן ותמה בפניו, וכי לזה (ח'יים מגושיםם של אכילה ושתיה גרידא ותו לא מידי) 'ח'יים' יקרה....

כו. ויבור עפי"י דברי הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן ז"ע, שפעם ערך אבי עלית נשמה וראה שעומד אברך צעיר לצד יהודי ז肯, את האברך כינו בשם 'זקן' ואת הז肯 כינו בשם 'ילד', ולתמייתו וכי לזה יקרא 'עולם עולם האמת', ביארו לו כי דייקא מפני שכאן הוא 'עולם האמת' כינו אותם כן, כי זה האברך מילא ימי המועטים בתורה ועובדת ונמצא שככל רגע מהם נחשב לו כ'שנות חיים' שנתרבו למנין גדול, אבל זה הז肯 לא מילא את ימיו כלל, וכשנחשוב את ימי חייו לא יعلו בידנו אלא ימים מועטים כשנות חיים של ילד קטן ביותר.

ובזה ביאר את הקרא בריש פרשת מקץ (מא א) 'יהי מקץ שנתיים ימים' ויהי - לשון צער, כי צער גדול הוא שמקץ - בסוף ימי של האדם נתגלה שככל מנין ימיו ושנותיו אינו אלא שנתיים ימים ולא יותר, כי רק את אלו מילא בתורה ותפליה....

כל חכמתו מסתלקת עד שיעשה דברים בנגד השכל
למען כבוד שמו וירבה בטיפשו بعد מעט כבוד,
ויש מי שהחכמתו עומדת לו רק עד בואו לידי 'קנאה',
או יתנהג כמו שאין בו דעת כלל וכלל, אך לא בן נחלת
עבדי ה', ד'גובל' אחר עשו לחכמתם, והוא, בשיבו
ליידי נסיוון בעניין השלום, עשו אפילו דברים בנגד חכמתם
הכל בכדי שישורר השלום והשלווה בין בני ישראל. ומה
שכרים - חלב חיטים ישבייך, שהקב"ה ישפיו להם
פרנסה בריווח אף אם גנוור עליו ח"ו חסרון הפרנסת,
דהא אמרו ח"ל (מ"ק כה). 'מוזוני' לאו בזוכותא תליא
AMILTA CAI AM BMOLOA TALIA MILATA, ואמרו בתום' (שבט
קנוי. ד"ה אין) ש'זבות גדול משנה המול', ו'זבות גדולה' היא
הבאת שלום בין אדם לחברו, וזה ביאור הקרא השם
גבול שלום בשבר ואות שמשים את הגבול לחכמתו
כאשר נגע הדבר לעניין השלום, לכך 'חלב חיטים ישבייך'
זוכה לשבעה בצרפת מרווחה ושפער עד בל' דילא.

אל תרגו – להתרחק מן הטע

בפרשתן (מד יח), 'וינש אליו יהודה ויאמר כי אドני
ידבר נא עבדך דבר באוני אדני ולא יחר
אפק בעבדך כי כמק' כפרעה', וברשי' 'חשוב אתה
בעיני מלך'. וצ"ב, מה נתינת טעם יש בוה שהוא
חשוב הוא כמלך בעניינו שלא לכוועס. וביאר ה'יעב"ץ'
ז"ע (הובא בקובץ כרם שלמהطبת תשמ"ג ע' לד) כי כך אמר

בנימין רק לאחר חורבן שליח. וביאר הרה"ק מקओמר,
רכבל 'מכירת יוסף' באה על ידי קנאה ושנאת חים,
ובאותה שעה ראו 'יוסף ובנימין' שלא במרחה התסתלק
מבני ישראל מידת זאת, ואף ה'מקדשות' ייחרבו מלחמת
שנאת חים (ומא ט), על בן היהת 'ראשית' עבדתם -
لتכן עניין זה של שנת חים, לבן בנו על החורבן,
לעוור שתשתקן מהם ובני ישראל שנת חים, ולא
עוד אלא שבנו כל אחד על חורבן רעהו ולא על חורבן
עצמו, כי התקון לשנאת חים הוא אהבת חים, והביבה
על חורבן רעהו באה מאהבת חים, וכל כך הרבה באהבת
חים עד שככל אחד מהם הסכים שלא ייחרב מקדש
רעשו אף שמלחמת זה לא יבנה מקדשו בחלוקת.

בפרשתן (מד כה), 'ויצא האחד מאותי ואומר אך טרוף
טרוף', רמזו בה הרה"ק ה'חתם סופר' (ד"ה
ויצא) כי 'טרוף' מלשון פרנסה הוא (כדברי תהילים קיא ה
טרוף נתן), והרי מחלוקת אהתי דוחה מה פרנסות (של"ה
מס' ימא דרך חים מד), וזה בא הכתוב לרמזו 'ויצא
האחד מאתי' מכיוון שיצא האחדות מבני ביתו, מיד
ואומר אך טרוף טרוף - שנאברה ונטרפה טרפ' מזונתויל.

עפי'ז מבאר ה'חתם סופר' (חת"ס בפרשתן ד"ה והנה אמרו)
את הכתוב (תהלים קמו יד) 'השם גבול שלום חלב
חיטים ישבייך', דהנה רבço החכמים אשר יש' גבול ומעוז'
לחכמתם, כדוגמת מי שהגנוו לידי נסיוון בענייני 'כבוד'

כז. נוראות מצינו במדרש (תנ"ומאה ה) אמר רבי שמואל בר נחמן לסכנה גדולה ירד יוסף שם הרגוו אחיו אין ברייה
בעולם מכיריו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי, אלא כך אמר יוסף בלבו מوطב שאהרוג ולא אביש את אחוי בפני
המצרים. עכ"ל. ומובואר שם בהמשך דברי המדרש בארכיות כיצד הסתכן, ואף 'כיוון שהכירוהו בקשו להרגו' עד שבא
מלאר ופזרם בארכע פנות הבית, וכל כך למה כי כך אמר יוסף בלבו מوطב שאהרוג ולא אביש את אחוי בפני המצרים.
וכך כתוב השל"ה ה'ק' על האמור בפרשתן (מה ט) 'יינשך לכל אחיו יבר עלייהם' - ראה כמה צורך האדם למחול
ולהעביר על מידותיו, כי הם חטאנו נגד יוסף, ויוסף בכה וניישק אותם. עכ"ל.

כח. עפ"י האמור יבואר מאמר חז"ל (ברכות ו) 'כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים', דהמשמה
את החתן מרבבה 'אהבת חים', ומתקן בזה את עוון שנת חים שגרמה לחורבן הבית, וכאילו בנה את ירושלים
שנחרבה' בגין עוון שנת חים, וכל העושה כן שכרו הרבה מאד.

כט. זירות יתרה נזכרת לבrhoח מהמחלוקה שהיא 'לשם שמים', אותן חילוקי דעות ופירוד הלכבות בגלל ויכוחים
אודות אופני העבודה הרצויה, וככפי שפירוש הרה"ק מקוזמיר ז"ע (הובא בדברי ישראל) בלשון הכתוב 'אל תרגזו
בדרכ', שרומו שלא לרגע ולריב על דרך העבודה נכוונה...

ל. פעם התאנוינו בני המשפחה בפני הרה"ק רבי משה בצלאל זי"ע הי"ד (אחיו של הרה"ק האמרי אמרת זי"ע) שחרר להם
לחם לאכול ואין די פרנסה. ענה ואמר, הדבר הראשון שיש לנו להקפיד הוא שלא יתעורר חלילה קפידה
ומחלוקת, כי מחלוקת אחת דוחה מה פרנסות, על כן יש עיקר גדול בריבוי השלום והאהווה.
לא. איתא בספר 'בית יעקב' (מאב"ד אלכסנדר. תלמידו של הרר"ב דף רג) שמעתי ממורי אם יש לאדם צער גידול בנין ר"ל,
סגולה זהה ליזהר מחלוקת, להיות רודף שלום, ולהיות מן הנעלבין ואינם עולבין, ובזה שב ורופא לו.

עת, ובזה תינצלן מן הcum, שהוא מידה רעה להחטיא בני אדם'. והאמת שדרבר זה מנ העבודות הקשות שבמקדש והרבה כוחות נפש צריך לך. ובחשיבות מידה זו של להתרנה במתינות ולא לבוא לכלל cum, יש לנו ללמידה מדבריו של יעקב אבינו בשעה שבירך את ראובן בנו, שאמור לו שמה שלא וכיה ראובן בתור בכור לכהונה ומלכות, אין זה מהמת עבירות ועונות, אלא כי היה 'פחו כמים' כי היה נחפו וכועס ועל כן הורידו אותו מנהולתו. ואף בראשית 'פרק אבות' שהוא המדריך לעליה בסולם העולה בית קל פותח התנאה 'הוי מתונים בדין', כפי שביאורה הראשונים שהכוונה שכל אחד ואחד יהיה מתון בעצמו ולא יMahר לכעס ולדון את חברו על מעשייו, אלא להתרנה בנחת בדיור במעשה ובמחשבה לכל אדם ובכל עת.

ויזכור מה שנכתב הנצ"ב ב'העמק דבר' על אומו אל תרגנו בדרך' - משום שבאמת אין מדרך החכמה להתרנו על מה שכבר עבר.

יום העשורי - התעוררות לקרוא צום עשרה בטבת עומדים אנו סמוך ונראה לצום 'עשרה בטבת', אשר בו אנו מתחבלים על ה'אתחלתא דפורענותא'ל', שבועות זה החלו האיברים את המצור על העיר ירושלים, ומשם נסלהה דרכם עד לחורבן בית

לו יהודה לירושלים, שאפילו אם פוסקן לו לאדם גדולה ושරרה מן השמיים מוריין אותו מגדולתו על ידי הcum, ומאהר שחשוב אתה מלך, כל בן עליך להיוור ביותר שלא לכעום שלא תפסיד את מלכותך. ומכאן לימד כל אחד עד כמה מפסיד הוא בכם ומיאבד טובה לעצמו. ועל כן דא אמרו (קידושין מא) 'רגען לא עלתה בידו אלא רגונota', ר"ל 'שבכעסו הרחיק ממנו את כל ה'גולה' שפסקו לו מן השמיים [ולאו דוקא ב'מלכות'...] ולא נשאר לעצמו מכל ה'מעלות' אלא רגונות בלבד...

משמעות הדברים מבואר הרה"ק ה'בני יששכר' ז"ע (אנרא דכליה דה ואל יה) כי לעיל (מא לה) כתיב שפרעה אמר לעבדיו 'הנמצא כוה איש אשר רוח אלקים בו', ובתרגומו, 'גבר רוח נבואה בה', כי ראה שאין 'نبي' כמותו בכל העולם, גם אמר פרעה ל'יוסף עצמו' אין נבון וחכם כמי', והנה איתא בגמרא (פסחים סו) 'כל הcum, אם נביא הוא נבאותו מסתלקת ממנו ואם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו', וזה שאמר יהודה ל'יוסף - כל מה שמיינו אותך למלך כי חכם ונביא אתה, אמן אם יחר אפק בעבדך' הרי תסתלק ממך הנבואה ונומ החכמה ותשוב להיות 'כמי' בפרעה' - שלא תהיה במעלה רמה מעל פרעה יורידו אותך מן המלכות... ל'יעין בפתחת אנרטו של הרמב"ן הכותב 'תתרנה תמיד לדבר כל דבר בכל אדם ובכל'

לב. איתא ברמזי תורה בשוו"ת מאיר נתיבים (מקץ), וז"ל ויגש אליו יהודה וגוי, וקשה מה לשון 'בי', גם לשון 'נא' קשה שאינו אלא בקשה (וכאן הרי מיגש לדבר עמו קשות) ומהו 'ואל יחר אפק' אדרבה יחר ויחר... גם כי כמוך כפרעה בכי הדמיון מיותר. ונראה עפ"י מה שקבעתי ממורי הבעש"ט שסגולה נפלאה לבטל הcum לומר הפסוק (תהלים קיט ט) 'במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריך' היינו לכון השם הקדוש היוצא מראשי תבותיו, ווינצל מן הcum. נמצא לפיה זה, אף שכל כוונתו של יהודה הייתה לעורר מדיניות וכעס עם יוסף, אעפ"י מצד עצמו היה רוצה לבטל העסו (של יהודה) - שלא יבא לכלל כעס באמת שכבר הארכו חז"ל בganot הcum (עיי' זהר בראשית צז) ובא בכך סגולה זאת להסיר הcum מלבו שלא יהיו פיו וליבו שווין זהה, ע"כ הוסיף תיבות אלו בי, נא, אל, כפרעה, שיחדיו עולמים בראשית תיבות זה הפסוק - במה יזכה נער את ארחו לשמור כדבריך והבן (הובא בעבש"ט על התורה בפרשנת הערתא).

לג. איתא בספר חסידים (ס"י תרונה) מעשה בגין אחד שכיבד את אביו ביותר, אמר לו האב אתה מכבדני בח"י תכבדני במותי, אני מצור שתלין כעסך לילה אחד ועצור רוחך שלא תדבר. לאחר פטירת אביו הלך לו למדינת הים והניח אשתו מעוברת והוא לא ידע, ועיכב בדרכם ימים ושנים. וכשחזר בעיר בא ללילה ועלה לחדר שאשתו הייתה שם שוכבת, ושמע קולו של בחור וכו'. שלף חרבו ורצה להרוג את שניהם. וזכור מצות אביו והשיבה לתערחה. שמעה שאמרה לו אותה בחור שאצלה, כבר יש שנים רבות שהלך אביך מאמין, אילו היה יודע שנולד לו בן כבר הגיע להשיא לך אשה. כשהשמע זה הדבר אמר, פתחי לי וכו', ברוך ה' שעצר כאפי שצוני לעצור כעסך לילה אחת שלא הרגתך ואת בני. ושםחו שמחה גדולה ועשו משתה לכל העם הנמצאים ושםחו הרבה מאד. לד. משל למה הדבר דומה לחולה שנסתלק מהעולם אחר מחללה נוראה, והנה ה'אבלים' ישבו ודנו אימתי היה היום הקשה ביותר מכל ימי החולין, זה אומר מה זה וזה כה, עד שבא הרופא ואמר להם, לא דברי זה ולא דברי

ל'אך הפלישה - פרשת ויגש

ושנה נתחדש החורבן, וזה בכל שנה בהגעה יום עשרה בטבת, שאו התחיל למעלה משפט החורבן, כמו כן בכל דור ודור, ישבין בית דין של מעלה גוזירין החורבן של כל שנה ושנה, והנה ועוד עניין מצינו שמתענים אפילו בשבת, והוא 'תענית חלום', והטעם, אף שעיל דבר שנגע רק לעניין העבר אין להתענות בשבת קודש, אבל מוקם 'תענית חלום' הריחו נגע לעניין עתיד' – להמתיק החלום שלא יוקנו, שפיר יש להתענות עלייה אף בשבת, כי עונן הוא לו שמתענה לבטל את הצרה העתידה לבוא עלייה. ולכן, ב'תשעה באב' שהתענית' באה' אבל על העבר', אכן אין הזמן גרם – בשבת קודש להתענות, מה שאין כן בעשרה בטבת', שנגע הדבר לעתיד' שהרי בו השעה דנים בבי"ד של מעלה האם לבנות הבית בשנה זו אם לאו – מותר ונדרך להתענות אף בעצם יום השבת, דברים הללו יש להם לעוררנו – בכל מעשה ופעולה בוה היום, שנדע שעתה הוא העת להטוט את הCAF עליון העם, ועל ההשכינה הקדושה החפוצה לשוב למקוםה.

ידה רעווא מון קדם אבוהון דבשמייא, שייזבננו לאמונה טהורה ולכל השפע הרוב הבא ממנה, ובקרוב ממש נזכה שצום העשירי יהפוך לנו לשנון ולשםחה בירושלים הבניה אכ"ר.

אלוקינו, וכותב הרוח"ק ה'חתם סופר' (תורת משה בדברים עמו' קפי: דרישות, ח' שבת תק"א), כי הנה ה'אבודר罕' (הובא בבית יוסף סי' תק"ג) דרש מהכתרוב (יחוקאל כד ב) 'בן אדם כתוב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבבלי אל ירושלים בעצם היום הזה' שאם היה אפשר שיצא עשרה בטבת בשבת היו מתענים אפילו ביום השבת קודש, כמו ביום הכיפורים שאף בו נאמר (ויקרא כג ט) 'בעצם היום הזה'. והענין צrisk ביאור, מה טעם שעשרה בטבת חמור יותר מאשר תעניות שאין דוחים את השבת, והרי אפילו בתשעה באב' – היום שחרבה עירנו ושם בית אלוקינו בפועל, אין מתענים אם הוא חל ביום השבת קודש.

ומבואר ה'חתם סופר', שבאותו יום שבו החל מלך בבבלי לצור על ירושלים של מטה, באותו היום התכנסו מוקודם לכון אף בבית דין של מעלה לדון בחורבן המקדש ונגולות ישראל, הללו מיימים והללו משמאים, וכן נגמר דין בית המקדש לבליון ושריפה, והוא חומרת יום זה, כי נחשב כמו שבויים זה נהרב כבר הבית שהרי כבר 'נגמר דין'.

זהנה 'כל דור שלא נבנה בית המקדש ביוםיו כאילו נהרב ביוםיו' (ירושלמי יומא ה), נמצוא שככל שנה

זה, אלא הרגע הקשה ביותר היה ב'תחלת קיון המחלה' בגוףו של החולה, כשהוא עצמו עדין לא הרגish מאומה, וכבר אז כילתה המחלה כל חלקה טוביה אשר היה בגופו, כמו כן, הדברים אמרו לגבי 'מחלת היצר הרע' שתופס את האדם בחכתו ומתחילה לרחקו מדרך התורה והמצוה' מעט מעט, באופן שהאדם עצמו אינו מרגיש בזה כלל, עד שבפתח פתאום ימצא האדם את עצמו 'רחוק רחוק' מה ותותו, על כן יזהר וישמר ממיל ז肯 וכיסיל' זה, לבסוף יהא מאוחר מדי. (אף שאין דרכי תשובה נגועלות לעולם, מכל יקשה הדבר שבעתים אחר שנשתרש בחטא).

ועוד, כל אדם באשר הוא יעשה ביום זה 'חשבון הנפש' על 'אתחלתא דפ魯ענותא' שלו עצמו, דהרי זה וודאי שביום הכנסו לעול תורה ומצוות היו כל רצונותיו ושאיפותו להעמיד הנגתוצדיק וקדוש, אלא שבאיזה מקום היה לו 'אתחלתא דפ魯ענותא', ומשם... על כן יתבונן בזו העת היאר להעמיד גדרים וסיגים', לחיש ימייך קודם. ואילו זה שאינו מבין וחושב שככל צרכו הוא מ'אתחלתא דפ魯ענותא', הרי הוא דומה לאותו אחד שחזר מדרך ארוכה, ובכניסתו לביתו ראה שמטעם המஸל סגרו (נטקה) לו את המים מביתו, ומעתה אין לו מים לשותות או לרוחץ, ובצערו הרוב החל לנוהג אבל בכל שנה באותו היום בו חזר מדרךו וראה את הניטוק, ופשיטה שיטות גדולות היא הנהגה כזאת, שהרי באותו יום שמוועה לא אירע ולא כלום, אלא כבר לפני ימים אחדים בהיותו על אם הדרך...